energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.		Asiakirjan päivämäärä on:	14.10.2021
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.		Dokumentet är daterat:	14.10.2021
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.		The document is dated:	14.10.2021

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name:	Heikki Mannermaa
Pvm / Datum / Date:	14.10.2021

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name:	Simo Nurmi
Pvm / Datum / Date:	14.10.2021

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) The signed document follows on the next page >

Eduskunnan talousvaliokunta

Eduskunnan talousvaliokunnan lausuntopyyntö 8.10.2021

Asia: HE 150/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta.

Energiaviraston lausunto talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä HE 150/2021 vp

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt 8.10.2021 sähköpostilla Energiavirastolta lausuntoa koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta (HE 150/2021 vp). Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa ja esittää seuraavaa.

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista. Sähkö- ja maakaasuverkkomaksuja on tarpeen korottaa vastaamaan Energiaviraston kasvavaa työmäärää sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnassa. Energiavirasto pitää hallituksen esitystä perusteltuna ja siinä esitettyjä muutoksia verkkomaksuihin tarpeellisina.

Energiaviraston toimeenpaneman sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonnan rahoitus nykyisin

Energiaviraston toimeenpanema sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonta rahoitetaan pääosin valvonnan piiriin kuuluvilta perittävillä lupamaksuilla sekä sähkö- ja maakaasuverkkomaksuilla. Sähkö- ja maakaasuverkkomaksuja kerätään sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain (950/2012) mukaisesti. Energiavirasto laskuttaa sähkö- ja maakaasuverkkomaksut verkonhaltijoilta ja maksut ohjautuvat Valtiokonttorille.

Sähkön jakeluverkon haltijan ja suurjännitteisen jakeluverkon haltijan sähköverkkomaksu on nykyisin 1,3 promillea verkkotoiminnan edellisen päättyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähköverkkomaksu on 600 000 euroa. Maakaasunjakeluverkon haltijan maakaasuverkkomaksu on 1,3 promillea verkkotoiminnan edellisen päättyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasuverkkomaksu on 170 000 euroa. Maksuja on viimeksi korotettu vuonna 2017.

Energiavirasto on kerännyt sähkö- ja maakaasuverkkomaksuja vuonna 2016 2,73 miljoonaa euroa, vuonna 2017 3,53 miljoonaa euroa, vuonna 2018 3,75 miljoonaa euroa, vuonna 2019 3,86 miljoonaa euroa ja vuonna 2020 3,91 miljoonaa euroa.

Esitys maksujen muuttamisesta

Sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan lisääntyneen sääntelyn myötä valvonta vie Energiavirastolta resursseja enemmän, kuin mitä valvottavilta kerättävillä sähkö- ja maakaasuverkkomaksuilla kyetään rahoittamaan. Sääntelyn lisääntyminen lähivuosina johtaa entistä suurempiin lisäresurssien tarpeisiin.

Hallituksen esityksen mukaisesti jakeluverkon haltijan ja suurjännitteisen jakeluverkon haltijan sähköverkkomaksu olisi 1,6 promillea verkkotoiminnan edellisen päättyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa ja järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähköverkkomaksu olisi 750 000 euroa.

Maakaasunjakeluverkon haltijan maakaasuverkkomaksu olisi 1,6 promillea verkkotoiminnan edellisen päättyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 6 000 euroa ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasuverkkomaksu olisi 300 000 euroa.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden lisätehtävät

Hallituksen esityksessä nykytilaa ja keskeisiä ehdotuksia käsittelevässä kappaleessa on kuvattu sähköverkkomaksuun korotuspaineita aiheuttavia Energiaviraston uusia tehtäviä. Energiavirasto viittaa sähköverkkomaksun korotuksen osalta hallituksen esityksessä todettuun.

Energiavirasto lausuu tässä tarkemmin maakaasuverkkomaksun korotusperusteista, sillä hallituksen esityksestä annetuissa lausunnoissa oli tähän liittyen esitetty kysymyksiä. Maakaasumarkkinoiden lisätehtävät, jotka kohdistuvat erityisesti verkkotoiminnan valvontaan, aiheuttavat lisätyötarpeita, jotka kyettäisiin rahoittamaan esitetyn korotuksen mukaisilla maksuilla.

Suomessa maakaasumarkkina avautui kilpailulle vuoden 2020 alussa. Samalla Suomea velvoittavaksi tuli muun muassa komission asetus kaasun yhdenmukaistettuja siirtotariffirakenteita koskevasta verkkosäännöstä (nk. tariffiverkkosääntö).

Tariffiverkkosäännön velvoitteiden nojalla Energiaviraston on tullut vuodesta 2020 lähtien vahvistaa siirtoverkonhaltijan käyttämä viitehintamenetelmä, sekä antaa päätökset eräistä muista siirtoverkonhaltijan tariffeihin liittyvistä seikoista. Lisäksi virasto on päätöksillään vahvistanut muun muassa Balticconnector-kaasuputken kapasiteetinjakomekanismin ehdot, siirtopalvelun ehdot, tasehallinnan ehdot ja sääntökäsikirjan. Virasto tulee jatkossa vastaamaan ehtojen vahvistamisen lisäksi myös maakaasukaupan keskitettyyn tiedonvaihtoon liittyvistä valvontatehtävistä kuten esimerkiksi maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluiden (nk. kaasudatahub) hinnoittelumenetelmien vahvistamisesta.

Tämän lisäksi viraston työmäärä on lisääntynyt myös lng-terminaalien verkkoon liittämiseen ja operointiin liittyvien työtehtävien myötä. Myös maakaasun jakeluun ja siirtoon liittyvät oikeustapaukset ovat lisääntyneet aiemmasta tasosta.

Maakaasun jakeluverkonhaltijan maakaasuverkkomaksun vähimmäismäärä, 6 000 euroa, säilyisi ennallaan voimassa olevaan lakiin nähden. Näin ollen

maakaasuverkkomaksun korotus koskee vain muutamaa maakaasun jakeluverkonhaltijaa pienempien yhtiöiden maksun säilyessä ennallaan 6 000 eurossa.

Sähkö- ja maakaasuverkkomaksun määräytymisperuste

Energiavirasto toteaa, että sähkö- ja maakaasuverkkovalvonnan tarvitsemat resurssit on kyettävä rahoittamaan valtion sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista saamin tuloin. Mikäli verkkomaksun määrän laskentaperustetta muutettaisiin siten, että laskentaperusteena olevasta edellisen päättyneen tilikauden myyntituotoista vähennettäisiin joitain eriä, tulisi verkkomaksun määräävää promillemäärää puolestaan korottaa rahoituksen turvaamiseksi.

Etenkin tuloslaskelmassa esitettyjen liittymismaksujen poistaminen laskentaperusteena olevasta myyntituotosta johtaisi siihen, että maksut kohdistuisivat aiempaa enemmän sellaisiin yhtiöihin, joiden verkkoon ei ole tullut uusia liittyjiä. Energiavirasto ei näe tällaista muutosta tarkoituksenmukaisena.

Jakelu Eduskunnan talousvaliokunta (vain sähköpostilla): TaV@eduskunta.fi